

353

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 14 czerwca 1996 r.

w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu przeprowadzania kontroli działalności i stanu majątkowego zakładów ubezpieczeń.

Na podstawie art. 83 ust. 8 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe zasady, zakres i tryb przeprowadzania kontroli zakładów ubezpieczeń przez Państwowy Urząd Nadzoru Ubezpieczeń, zwany dalej „Urzędem”.

§ 2. 1. Do zakresu kontroli należy sprawdzanie działalności i stanu majątkowego zakładu ubezpieczeń oraz stwierdzanie ich zgodności z prawem, uzyskanym zezwoleniem i statutem.

2. W toku kontroli Urząd sprawdza:

- 1) prawidłowość i rzetelność stosowanych zasad rachunkowości oraz sporządzania ksiąg rachunkowych i sprawozdawczości ubezpieczeniowej,
- 2) spełnianie przez zakład ubezpieczeń warunków wymaganych do uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej,
- 3) organizację i zarządzanie zakładem ubezpieczeń, w szczególności regulaminy wewnętrzne, metody ustalania taryf i wysokości stawek ubezpieczeniowych, metody ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, zasady akwizycji składki, w tym umowy z pośrednikami ubezpieczeniowymi, zasady likwidacji szkód oraz politykę lokacyjną,
- 4) gospodarowanie środkami finansowymi zakładu ubezpieczeń,
- 5) plany finansowe zakładu ubezpieczeń,
- 6) stan środków własnych i pokrycia marginesu wypłacalności,
- 7) stan aktywów i pasywów zakładu ubezpieczeń,
- 8) bezpieczeństwo, rentowność i płynność lokat oraz pokrycie funduszu ubezpieczeniowego,
- 9) bezpieczeństwo reasekuracji, jej wpływ na wypłacalność oraz płynność finansową zakładu ubezpieczeń,
- 10) wynik techniczny ubezpieczeń, wynik finansowy i rentowność zakładu ubezpieczeń,
- 11) umowy zakładu ubezpieczeń z akcjonariuszami i członkami władz zakładu ubezpieczeń,
- 12) spełnianie świadczeń z tytułu umów ubezpieczenia oraz sposoby likwidacji szkód.

§ 3. Kontrola zakładów ubezpieczeń przeprowadzana jest przez upoważnionych pracowników Urzędu, zwanych dalej „inspektorami”.

§ 4. 1. Podczas kontroli Prezes Urzędu może zwrócić się do biegłego lub biegłych o wydanie opinii w sprawach z zakresu przeprowadzanej kontroli.

2. W przypadku korzystania z usług biegłego zawiadamia się o tym organ zarządzający zakładem ubezpieczeń przed podjęciem przez biegłego zleconych mu czynności.

3. Biegły może uczestniczyć w czynnościach dokonywanych przez inspektora, na podstawie wystawionego przez Prezesa Urzędu imiennego upoważnienia, określającego zagadnienia, które mają być przez biegłego poddane badaniu.

§ 5. 1. Podstawą przeprowadzenia kontroli jest pisemne polecenie przeprowadzenia kontroli, wydane przez Prezesa Urzędu.

2. Polecenie przeprowadzenia kontroli zawiera:

- 1) imiona i nazwiska oraz numery legitymacji służbowych inspektorów, ze wskazaniem inspektora kierującego zespołem kontrolnym,
- 2) nazwę zakładu ubezpieczeń,
- 3) szczegółowy zakres kontroli,
- 4) miejsce przeprowadzania kontroli,
- 5) wskazanie jednostek organizacyjnych objętych kontrolą,
- 6) termin ważności polecenia przeprowadzenia kontroli.

3. Kontrola przeprowadzana w siedzibie zakładu ubezpieczeń wykonywana jest co najmniej przez dwóch inspektorów.

4. W przypadku przeprowadzania kontroli poza siedzibą zakładu ubezpieczeń może ona być wykonywana przez jednego inspektora. W tym przypadku przysługują mu uprawnienia inspektora kierującego zespołem kontrolnym.

5. W trakcie przeprowadzania kontroli Prezes Urzędu może zmienić szczegółowy zakres kontroli, miejsce przeprowadzenia kontroli i termin ważności polecenia.

6. Zmiana inspektora przeprowadzającego kontrolę może być dokonana wyłącznie w przypadku wyłączenia inspektora od udziału w kontroli z przyczyn określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego, w razie ustania stosunku pracy inspektora lub jeżeli z przyczyn leżących po jego stronie inspektor nie będzie w stanie dokonywać przez dłuższy czas czynności kontrolnych.

§ 6. 1. Kontrola przeprowadzana jest w miejscu prowadzenia działalności przez zakład ubezpieczeń, w dniach i godzinach jego pracy.

2. Z uzasadnionych powodów, na podstawie polecenia Prezesa Urzędu, kontrola może być przeprowadzona poza godzinami pracy zakładu ubezpieczeń lub w dni wolne od pracy.

3. Z uzasadnionych powodów, na podstawie polecenia Prezesa Urzędu, kontrola może być przeprowadzona z udziałem upoważnionego pracownika zakładu ubezpieczeń w siedzibie Urzędu.

4. W przypadkach określonych w ust. 2 i 3 organ zarządzający zakładem ubezpieczeń jest obowiązany, na wniosek inspektora kierującego zespołem kontrolnym, umożliwić przeprowadzenie kontroli we wskazanym terminie i miejscu.

§ 7. Przed rozpoczęciem kontroli inspektor kierujący zespołem kontrolnym zawiadamia organ zarządzający zakładem ubezpieczeń o wszczęciu kontroli, okazuje polecenie przeprowadzenia kontroli wraz z legitymacją służbową oraz informuje o prawach i obowiązkach zakładu ubezpieczeń związanych z przeprowadzaną kontrolą.

§ 8. 1. Organ zarządzający zakładem ubezpieczeń jest obowiązany zapewnić nieodpłatnie inspektorowi warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, a w szczególności:

- 1) zapewnić dostęp inspektorowi do dokumentacji i ksiąg rachunkowych objętych zakresem kontroli,
- 2) zapewnić warunki do pracy, w tym oddzielne pomieszczenie biurowe, swobodny dostęp do środków łączności oraz wyposażenia służącego do przechowywania materiałów kontrolnych, stosownie do posiadanych możliwości,
- 3) zapewnić terminowe przedstawianie żądanych dokumentów, udzielanie informacji i wyjaśnień przez pracowników zakładu ubezpieczeń,
- 4) przedstawić, na wniosek inspektora kierującego zespołem kontrolnym, tłumaczenia na język polski, będących przedmiotem kontroli, materiałów sporządzonych w języku obcym,
- 5) umożliwić sporządzanie kopii materiałów będących przedmiotem kontroli,
- 6) sporządzić, na żądanie inspektora kierującego zespołem kontrolnym, niezbędne zestawienia i obliczenia.

2. Dokumenty sporządzane przez zakład ubezpieczeń na potrzeby przeprowadzanej kontroli powinny być opatrzone stosownymi pieczętkami i podpisane przez osoby upoważnione do ich sporządzania.

§ 9. 1. W okresie trwania kontroli inspektorzy mają prawo:

- 1) wstępu do pomieszczeń zakładu ubezpieczeń,
- 2) żądania udzielenia przez pracowników zakładu ubezpieczeń pisemnych i ustnych informacji i wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli,

3) żądania okazania materiałów będących przedmiotem kontroli w sprawach objętych zakresem kontroli, w tym materiałów mających postać niematerialną (zapisy magnetyczne, elektroniczne),

4) żądania sporządzania niezbędnych do przeprowadzenia kontroli odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz obliczeń i zestawień danych,

5) dostępu do objętych zakresem kontroli danych i informacji umieszczonych w systemie informatycznym zakładu ubezpieczeń.

2. Podczas przeprowadzania kontroli inspektorzy mają prawo:

- 1) badać dokumenty i księgi rachunkowe,
- 2) przesłuchiwać świadków,
- 3) zasięgać pisemnych opinii biegłych powołanych w trybie § 4,
- 4) zabezpieczać zebrane materiały będące przedmiotem kontroli,
- 5) zbierać inne dowody niezbędne do stwierdzenia stanu faktycznego w zakresie objętym kontrolą, ustalenia występujących zagrożeń dla interesów ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz przyczyn powstania nieprawidłowości lub naruszenia prawa.

3. Organ zarządzający zakładem ubezpieczeń lub upoważniony przez niego pracownik ma prawo uczestniczyć w czynnościach, o których mowa w ust. 1 i 2.

§ 10. 1. Ustaleń kontroli dokonuje się na podstawie dowodów.

2. Do dowodów zalicza się:

- 1) dokumenty,
- 2) dowody rzeczowe,
- 3) oświadczenia, informacje i wyjaśnienia złożone przez pracowników zakładu ubezpieczeń,
- 4) zeznania świadków,
- 5) opinie biegłych,
- 6) inne materiały będące przedmiotem kontroli, które mogą przyczynić się do stwierdzenia stanu faktycznego w zakresie objętym kontrolą, ustalenia występujących zagrożeń dla interesów ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz przyczyn powstania nieprawidłowości lub naruszenia prawa.

3. Do materiałów będących przedmiotem kontroli można zaliczyć również inne materiały niż uzyskane podczas przeprowadzania kontroli, pod warunkiem że organ zarządzający zakładem ubezpieczeń miał możliwość zapoznania się z nimi oraz ustosunkowania się do nich przed zakończeniem kontroli.

4. Dowody zbierane w toku kontroli powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający dostęp do nich bez zgody inspektora kierującego zespołem kontrolnym.

5. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 4, nie dotyczy inspektorów zespołu kontrolnego.

§ 11. 1. Na żądanie inspektora kierującego zespołem kontrolnym kierownik komórki organizacyjnej, w której dokumenty się znajdują lub w której sporządzono zestawienia i obliczenia, ma obowiązek potwierdzać zgodność odpisów i wyciągów z dokumentów z oryginałami oraz zestawienia i obliczenia sporządzone na potrzeby kontroli.

2. W przypadku odmowy dokonania czynności, o której mowa w ust. 1, inspektor kierujący zespołem kontrolnym sporządza stosowną adnotację na dokumencie.

§ 12. Jeżeli w toku kontroli, w związku z jej ustaleniami, zachodzi konieczność podjęcia przez Urząd działań mających na celu ochronę interesów ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia albo zapewnienia zgodności działalności zakładu ubezpieczeń z prawem, inspektor kierujący zespołem kontrolnym jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym Prezesa Urzędu.

§ 13. 1. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół kontroli.

2. Protokół kontroli zawiera w szczególności:

- 1) nazwę i siedzibę zakładu ubezpieczeń,
- 2) datę rozpoczęcia i zakończenia kontroli, z wymienieniem ewentualnych przerw w kontroli,
- 3) miejsce przeprowadzania kontroli,
- 4) wskazanie jednostek organizacyjnych objętych kontrolą,
- 5) imiona i nazwiska inspektorów przeprowadzających kontrolę,
- 6) daty i numery poleceń przeprowadzenia kontroli,
- 7) określenie zakresu kontroli i okresu objętego kontrolą,
- 8) imiona i nazwiska członków organu zarządzającego zakładu ubezpieczeń,
- 9) imiona i nazwiska oraz stanowiska służbowe osób składających oświadczenia oraz udzielających informacji i wyjaśnień w toku kontroli,
- 10) ustalenia stanu faktycznego w zakresie objętym kontrolą, w tym:
  - a) stwierdzenie naruszeń prawa lub statutu oraz innych nieprawidłowości i w miarę możliwości wskazanie przyczyn ich powstania oraz osób za nie odpowiedzialnych,
  - b) zakres i skutki stwierdzonych naruszeń prawa lub statutu oraz innych nieprawidłowości,
  - c) zabezpieczenie interesów ubezpieczonych,
- 11) określenie występujących zagrożeń dla interesów ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia,
- 12) stwierdzenie, że:
  - a) poinformowano organ zarządzający zakładu ubezpieczeń o przysługujących mu uprawnieniach,

b) do projektu protokołu kontroli wniesiono zastrzeżenia albo że ich nie wniesiono,

- 13) wykaz załączników z podaniem nazwy i cech każdego załącznika,
- 14) stwierdzenie o objęciu protokołu tajemnicą służbową,
- 15) miejsce i datę sporządzenia protokołu kontroli.

§ 14. 1. Przed podpisaniem protokołu kontroli inspektor kierujący zespołem kontrolnym przekazuje organowi zarządzającemu zakładu ubezpieczeń projekt protokołu.

2. Organ zarządzający zakładu ubezpieczeń ma prawo do zgłoszenia zastrzeżeń wraz z uzasadnieniem co do ustaleń kontroli zawartych w projekcie protokołu w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

3. Inspektor kierujący zespołem kontrolnym ma obowiązek rozpatrzyć zastrzeżenia i poinformować o zajęтым stanowisku w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania.

4. W razie konieczności podjęcia dodatkowych czynności kontrolnych w związku ze zgłoszonymi zastrzeżeniami, termin rozpatrzenia zastrzeżeń upływa z ostatnim dniem wykonania tych czynności.

5. W razie uwzględnienia zastrzeżeń zgłoszonych przez organ zarządzający zakładu ubezpieczeń, inspektor kierujący zespołem kontrolnym dokonuje odpowiednich zmian w projekcie protokołu kontroli i przekazuje go organowi zarządzającemu zakładu ubezpieczeń do podpisu.

§ 15. 1. Protokół kontroli podpisują oraz każdą kartę protokołu parafują osoba upoważniona przez organ zarządzający zakładu ubezpieczeń i inspektor kierujący zespołem kontrolnym.

2. Protokół kontroli sporządza się w dwóch egzemplarzach, z których jeden inspektor kierujący zespołem kontrolnym doręcza organowi zarządzającemu zakładu ubezpieczeń bezpośrednio po podpisaniu protokołu.

§ 16. 1. Jeżeli osoba upoważniona przez organ zarządzający zakładu ubezpieczeń odmówi podpisania protokołu, inspektor kierujący zespołem kontrolnym czyni o tym wzmiankę w protokole, pouczając jednocześnie o treści art. 73 i 74 Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. W przypadku odmowy przyjęcia i podpisania protokołu kontroli przez osobę upoważnioną przez organ zarządzający zakładu ubezpieczeń, protokół kontroli dołącza się do zaleceń pokontrolnych.

§ 17. 1. Po podpisaniu protokołu kontroli nie dokonuje się w protokole żadnych poprawek i dopisków bez omówienia ich na końcu protokołu.

2. Oczywiście omyłki pisarskie prostuje inspektor kierujący zespołem kontrolnym parafując sprostowania.

§ 18. W terminie 7 dni od dnia podpisania protokołu kontroli organ zarządzający zakładem ubezpieczeń ma prawo złożenia inspektorowi kierującemu zespołem kontrolnym pisemnych wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli.

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Finansów: w z. *K. Kalicki*